

Η υπόσταση της σχισματικής Εκκλησίας των Σκοπίων μέσα από μια Διαβαλκανική και Εθνική προσέγγιση

Επιστήμες / Ιστορία

Αλέξιος Παναγόπουλος (Academician Prof. DDDr. Pdoc. Dr.Habil. Alexios Panagopoulos)

Με τίτλο: <<ΣΚΟΠΙΑΝΟ - Η ΥΠΟΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΣΧΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΣΚΟΠΙΩΝ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΜΙΑ ΔΙΑΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ>>, κυκλοφόρησε το νέο του βιβλίο ο συγγραφέας καθηγητής DDr Αλέξιος Π.Παναγόπουλος, που διατίθεται από τις εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε., Αβέρωφ 2, Αθήνα. Εδώ παρουσιάζει το πάντα επίκαιρο ζήτημα που παρά τις έντονες αντιδράσεις του Ορθόδοξου Σερβικού Πατριαρχείου του Βελιγραδίου και παρά την καθολική άρνηση όλων των Ορθοδόξων Εκκλησιών μετά από την άτοπη παρέμβαση του αθεϊστικού κόμματος ιδρύθηκε το 1958, η φερόμενη ως «Η Αυτοκέφαλη Μακεδονική Εκκλησία» με έδρα τα Σκόπια[1].

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΙΟΣ
dr. theol., habilit., dr. polit., mr. jur., cand. filol.

ΣΚΟΠΙΑΝΟ Η ΥΠΟΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΣΧΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΣΚΟΠΙΩΝ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΜΙΑ ΔΙΑΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΣΚΟΠΙΑΝΟ
Η ΥΠΟΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΣΧΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΣΚΟΠΙΩΝ
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΜΙΑ ΔΙΑΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΙΟΣ
dr. theol., habilit., dr. polit., mr. jur., cand. filol.

ISBN: 978-618-5038-02-1

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η ως άνω ψεύδο «Μακεδονική Εκκλησία» ιδρύθηκε ως διαφάνεται και από την ιστορική της πορεία όλων των ετών αυτών με συγκεκριμένο σκοπό και στόχο, στο να στηρίξει πολιτικές και φυλετικές απαιτήσεις του νέου σλαβο/μακεδονικού κράτους και μάλλον όχι τις εκκλησιαστικές ανάγκες ή τα κοινωνικά προβλήματα που ζητούσαν τη λύση τους. Οι σχισματικοί επίσκοποι αγνόησαν συστηματικά τις βασικές αρχές της Ορθόδοξου Εκκλησιολογίας, δηλ. ότι η δημιουργία μιας νέας Αυτοκεφάλου Εκκλησίας δεν συνιστάται και δεν γίνεται με διατάγματα πολιτειακού χαρακτήρα, αλλά όταν αυτά προυπάρχουν, τότε και απαιτείται η προβολή των ιστορικών και κανονικών επιχειρημάτων και των εκκλησιολογικών προϋποθέσεων, που ρυθμίζονται από συγκεκριμένες νομοκανονικές εκκλησιαστικές διαδικασίες, τις οποίες επιβεβαιεί και ενεργοποιεί η πρωτόθρονη Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως δηλ. το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Μετά από τόσες άγονες προσπάθειες για να υπάρξει στο μέλλον κάποια θετική έκβαση, θεωρούμε ότι άμεσα θα πρέπει να τηρηθούν οι νομοκανονικές προϋποθέσεις:

A. Η πολιτειακή ηγεσία του κρατιδίου των Σκοπίων οφείλει να αφήσει ελεύθερη την Σχισματική Εκκλησία ώστε να μπορέσει να επιτελέσει το κοσμοσωτήριο έργο της στην κοινωνία σε συνεργασία με τις Ορθόδοξες Εκκλησίες.

B. Η Σχισματική Εκκλησία των Σκοπίων να αποδεχθεί ως άστοχες και

αντικανονικές τις ενέργειές της τόσο από το έτος 1944, όσο και από το 1967, και εξής έως σήμερα, και να ζητήσει την πνευματική βοήθεια από την εκκλησία του Πατριαρχείου της Σερβίας, για όσα άθεσμα μέχρι σήμερα διέπραξε εις βάρος της Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού.

Γ. Να αποδεχτεί την ιστορική και αρχαία ονομασία της πάλαι ποτέ διαλαμφάσης αρχιεπισκοπής Αχρίδος. Αυτό σημαίνει να απεμπολήσει την ονομασία Εκκλησία της Μακεδονίας. Σε αντίθετη περίπτωση δεν θα αναγνωριστεί από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, ούτε από την Εκκλησία της Ελλάδος, ούτε από το Πατριαρχείο Σερβίας, ούτε από τις άλλες Ομόδοξες Εκκλησίες. Όπως ήδη έχουν δηλώσει τόσο ο Οικουμενικός Πατριάρχης, όσο και ο Πατριάρχης Σερβίας, αλλά και από παλαιότερα είναι γνωστό και ο μακαριστός αρχιεπίσκοπος Αθηνών Χριστόδουλος.

Στην απόφαση εκείνη η Ιεραρχία των επισκόπων του Πατριαρχείου Σερβίας διασάφισε μεταξύ άλλων και τα εξής σημαντικά:

- Οι **τρεις επαρχίες** του νότου δηλ. των Σκοπίων, της Στρωμνίτης και του Μοναστηρίου, **εδόθηκαν στο Πατριαρχείο Σερβίας το έτος 1922 με Πατριαρχικό και Συνοδικό Τόμο από το Οικουμενικό Πατριαρχείο** και

ως εκ τούτου ανήκουν στην διοικητική δικαιοδοσία της σερβικής εκκλησίας.

- Δεν ήταν δυνατό τόσο διορθόδοξα, όσο και εκκλησιολογικά καθώς επίσης **ούτε και νομοκανονικά εφικτό** να ανα/συγκροτηθεί η Ανεξάρτητη Εκκλησία στην ομοσπονδιακή Γιουγκοσλαβία **δίχως την σύμφωνη γνώμη της Μητρός Εκκλησίας δηλ. της Κωνσταντινουπόλεως** του Οικουμενικού Πατριαρχείου.
- **Η πράξη της αυτοανακήρυξης** μιάς ανεξάρτητης δήθεν Μακεδονικής Εκκλησίας, **ήταν και είναι πράξη αυταρχική, αντικανονική** και παράνομη τόσο νομοκανονικά όσο και εκκλησιολογικά.

Οι παράνομες και αντικανονικές προσπάθειες συνεχίστηκαν και σε πολιτικό επίπεδο από το 1944 για την ίδρυση της Αυτοκέφαλου «Μακεδονικής Εκκλησίας», με έδρα τα Σκόπια, που απ' ό,τι διαχρονικά φάνηκε είχαν ως σκοπό να υποβοηθήσουν την σύσταση και υπόσταση του νέου δήθεν σλαβο/μακεδονικού έθνους. Η νέα τότε τοπική εκκλησία των Σκοπίων είχε αποδεχθεί τον πολιτικό ρόλο των πολιτικο/εθνικιστών, έτσι ώστε να εξυπηρετήσει όχι τόσο εκκλησιαστικές ανάγκες αλλά κυρίως παράλογες πολιτικές και φυλετικές αξιώσεις. Ο στρατάρχης Τίτο κι ενώ ο ίδιος είχε καταγωγή ως Ρ/Καθολικός από την Κροατία, θέλησε στα Σκόπια να υποστηρίξει μια δική του αντικανονική «Μακεδονική Εκκλησία» ίσως υπό το πρότυπο της Ουνίας και ήταν έτοιμος να την υποστηρίξει από το ισχυρό πολιτικό του περιβάλλον, ως αυτοκέφαλη αρχιεπισκοπή ή ακόμα και ως αυτόνομο Πατριαρχείο. Πιθανώς σκεπτόμενος το μοτίβο της διοίκησης, και αμφίεσης και της τελετουργίας των Ουνιτών, που μνημονεύουν τον Πάπα αρχηγό του Βατικανού και όλες οι τελετουργίες και η αμφίεση του κλήρου είναι παράτυπα, ουνίτικα, παράλογα και αντικανονικά.

Ως γνωστόν από την πρόσφατη εκκλησιαστική ιστορία και την βαλκανική πολιτειακή ιστορία το έτος 1922 το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως είχε παραχωρήσει σύμφωνα με τις αρχές του εκκλησιαστικού δικαίου με πατριαρχικό και συνοδικό τόμο στο Πατριαρχείο Σερβίας, τις εξής μητροπόλεις: **των Σκοπίων, των Δεβρών και Βελισσού, της Πελαγωνείας, των Πρεσπών και Αχρίδων και Στρωμνίτσης. Οι οποίες μητροπόλεις από το έτος 1912-1913, μετά από τους βαλκανικούς πολέμους, είχαν περιέλθει ή αποδοθεί στο Βασίλειο της Σερβίας.** Κατά συνέπεια ήταν απόλυτα φυσική και αναμενόμενη η αντίδραση του Πατριαρχείου Σερβίας, αφού ένα τμήμα της νομοκανονικής της δικαιοδοσίας θέλησε να αποκοπεί αντικανονικά και επιπλέον με εθνοφυλετικά και αντορθόδοξα άθεσμα κριτήρια.

Η ένταση των εθνοτικών συγκρούσεων στην περιοχή φαίνεται και από τη μαρτυρία του Michel Pailares: «Στο Μοναστήρι, όλοι οι Βλάχοι είναι Έλληνες ως τα βάθη της

καρδιάς τους, με ελληνικές παραδόσεις και ιδανικά. Στέλνουν πάνω από δύο χιλιάδες παιδιά στα σχολεία του ελληνισμού, που τα πλουτίζουν με τις εισφορές τους. Αυτοί βρίσκονται επικεφαλής του πιο σκληρού και αμείλικτου αγώνα εναντίον της Βουλγαρίας και Ρουμανίας. Δημιούργησαν μια μυστική επιτροπή που είναι ο τρόμος των κομιτατζήδων. Ούτε ο μητροπολίτης ούτε ο Έλληνας πρόξενος μπορούν να μετριάσουν τον έξαλλο πατριωτισμό τους». Μετά τον Α΄ Βαλκανικό Πόλεμο και την ενσωμάτωση της περιοχής στο νεοσύστατο Βασίλειο των Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων με τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου (1913) η κατάσταση χειροτέρευσε. Η πολιτική αυτή αντικαταστάθηκε με την πολιτική εκβουλγαρισμού κατά τη διάρκεια τόσο της περιόδου 1916-1918, όταν η περιοχή κατελήφθη από τις Κεντρικές Δυνάμεις κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Στη συνέχεια θα επανέλθει στη σερβική δικαιοδοσία και η επαρχία θα ονομαστεί **Vardarska**.

Στη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου θα βρεθούν τα Σκόπια σε γερμανική Κατοχή, τότε οι σύμμαχοι των Γερμανών, οι Βούλγαροι θα επιστρέψουν στην περιοχή και θα συνεχίσουν την πολιτική του βίαιου εκβουλγαρισμού. Αυτή την πολιτική θα προσπαθήσει να εμποδίσει πολιτικά ο ρωμαιοκαθολικός Τίτο στη συνέχεια, με το ιδεολόγημα του Μακεδονισμού και το Σχίσμα. Κατά τη γιουγκοσλαβική περίοδο οι Έλληνες των Σκοπίων αναγκάστηκαν στην πολιτική της

Μακεδονοποίησης.

Το ελληνικό προξενείο του Μοναστηρίου θα κλείσει το 1923 ενώ το 1924 ορίζεται η απαγόρευση ως ομιλίας της ελληνικής γλώσσας σε δημόσιο χώρο, καθώς και η ανάρτηση ελληνικών επιγραφών στα καταστήματα. Πέντε χρόνια αργότερα θα κλείσουν τα ελληνικά σχολεία. Τότε χιλιάδες Έλληνες θα πάρουν το δρόμο της προσφυγιάς και θα καταφύγουν στα ελεύθερα ελληνικά εδάφη ή στην πρωτεύουσα της Σερβίας ή στα εδάφη της πρώην Αυστροουγγαρίας και ζούν εκεί έως σήμερα αυτές οι ιστορικές οικογένειες.

Τα παιδιά τους αναγκάζονται να αλλάξουν επίθετα ή να τα περικόψουν για να μην φαίνονται ξενικά και έτσι καταφέρνουν και ανέρχονται στην δημόσια εξουσία και στον δημόσιο βίο. Απογόνους αυτών ο ίδιος προσωπικά γνώρισα αρκετούς και μου διηγήθηκαν την αλησμόνητη ιστορία τους. Ο ισχυρισμός των σκοπιανών ιστορικών ότι η Σχισματική τους Εκκλησία αποτελεί συνέχεια της βυζαντινής Αρχιεπισκοπής Αχρίδος στερείται ιστορικών και νομοκανονικών ερεισμάτων για τους εξής λόγους:

1. Η Αρχιεπισκοπή Αχρίδος δεν υπήρξε ποτέ μα ποτέ Εθνική Εκκλησία, αφού δέν ταυτίστηκε ποτέ με την πολιτική υπόσταση κανενός Σλαβικού Κράτους, κι αυτό διαχρονικά.
2. Δέν έγινε ούτε ήταν ποτέ Αυτοκέφαλη Εκκλησία, αφού Δέν ιδρύθηκε με Απόφαση Εκκλησιαστικής Συνόδου, αλλά με απλή Αυτοκρατορική εντολή, η οποία δέν επικυρώθηκε ποτέ από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, αλλά αναγνωρίσθηκε ως *de facto* για λόγους διευκόλυνσης.
3. Η Αρχιεπισκοπή Αχρίδος δέν είχε ποτέ την ονομασία «Μακεδονική», αφού ποτέ δέν είχε Μακεδονικό χαρακτήρα. Το ποιμνιό της ήταν πάντοτε μεικτό. Δηλαδή: Ελληνικό, Σερβικό, Βουλγαρικό (κυρίως από τους τελευταίους αυτούς από τους οποίους αυτοδημιουργήθηκαν οι αυτό/αποκαλούμενοι σλαβο/μακεδόνες).
4. Επιπλέον όπως προκύπτει από τους εκκλησιαστικούς Τίτλους και τις υπογραφές των Αρχιεπισκόπων της Αχρίδος, όλοι τους ήταν Έλληνες και προωθούσαν τα ελληνικά γράμματα, την ελληνική γλώσσα και παιδεία και όχι τη Σλαβική ή τον εθνοφυλετισμό της.
5. Αλλά και γεωγραφικά ή γεωπολιτικά να το δούμε, μόνο ένα μικρό τμήμα του σημερινού τεχνητού κρατικού μορφώματος των Σκοπίων περιλαμβανόταν στην πάλαι ποτέ Αρχιεπισκοπή Αχρίδος. Καθότι το μεγαλύτερο μέρος της δικαιοδοσίας του Αρχιεπισκόπου Αχρίδος τόσο γεωγραφικά όσο και πληθυσμιακά ξεπερνούσε κατά πολύ τά μικρά δικαιοδοτικά όρια της σχισματικής Εκκλησίας των Σκοπίων. Διότι πλήν της πόλεως των Σκοπίων και της μικρής περιοχής γύρω απ' αυτήν, το υπόλοιπο και μεγαλύτερο μέρος της

πάλαι ποτέ Αρχιεπισκοπής Αχρίδος, σήμερα, ανήκει στις Εκκλησίες Σερβίας, Ελλάδος, Αλβανίας και Βουλγαρίας.

Έλεγε, ο ιστορικός Παπαρρηγόπουλος στον πρόλογο της «Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους»: «Ουδέν έθνος υποχρεούται να είναι μεγαλοφυές. Αλλ' ουδέν έθνος δύναται να υπάρξει άνευ κοινού νούς. Κοινός δε νούς των εθνών είναι η Κυβέρνησις». Ο κοινός νούς φρονεί ότι στην παρούσα συγκυρία και μέχρι να εκπαραθυρωθούν οι Τρόικες και οι Επιτροπές και τα ημέτερα πειθήνια ενεργουμένά τους, δεν πρέπει ο λαός να υποκύψει σε κανέναν εκβιασμό. Και άλλη φορά η Μακεδονία μας χάθηκε με το μελάνι της υπογραφής, τότε όταν το 1878 με τη συνθήκη του Αγίου Στεφάνου την παραχωρούσαν σχεδόν εξ' ολοκλήρου στη Βουλγαρία. Αλλά εις μάτην. Κατέπεσε μέσα σε λίγους μήνες το ψεύδος και η αδικία.

Η συνθήκη του Βερολίνου αποκατέστησε την τότε τάξη των πραγμάτων. Μακεδονία σημαίνει Ελλάδα. Η ιστορία μας διδάσκει ότι οι δούλοι, ως δούλοι έμειναν στην Ιστορία ανεξαρτήτως του αξιώματος που είχαν. Την πείνα του λαού μας, ουδείς έχει το δικαίωμα να την προβάλλει ως δημοκρατική κατάκτηση. Συζητούν για διπλές ονομασίες; Και διερωτούμεθα μήπως οι εχθροί μας ετοιμάζουν νέο Κόσσοβο; Πώς θα σταθεί ένας πατριώτης διδάσκαλος, κατώτερης, μέσης ή και ανώτατης βαθμίδας, με στοιχειώδη πνευματική εντιμότητα ενώπιον των σπουδαστών ή μαθητών του τι θα τους πει: συγγνώμη τόσα χρόνια σας λέγαμε ψέματα, υπάρχει και άλλη Μακεδονία; Μας διδάσκει ο λόγος του πατριώτη αγίου κυβερνήτη Ιω. Καποδίστρια: «Ο φιλήκοος των ξένων είναι προδότης». Αλλά και στην εποχή του γενναίου Παύλου Μελά, οι τότε «φρόνιμοι», «οι σώφρονες», το σώφρον του ανάνδρου πρόσχημα, γλοιώδεις υμνητές της «αψόγου στάσεως»,

ψέγουν τους λίγους «τρελούς», που σπεύδουν στην Μακεδονία για να την ελευθερώσουν.

[1] Πρβλ. Αλέξιου Παναγόπουλου, Σκοπιανό, Θεσσ. 2015. Βλ. Αθαν. Αγγελοπούλου, «Το αυτοκέφαλον της "Μακεδονικής," Ορθοδόξου Εκκλησίας των Σκοπίων», ΔΣΒ 15 (1967), σ. 47-64. Του ιδίου, Το μακεδονικό εκκλησιαστικό ζήτημα, Μόναχο 1969. Του ιδίου, Το νόημα των αντιπαλοτήτων έναντι του αυτοκεφάλου της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Μακεδονίας, Σκόπια 1970. Του ιδίου, Το ιστορικό υπόβαθρο για το αυτοκέφαλο της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Μακεδονίας, Σκόπια 1972. Του ιδίου, Ο κόσμος της Όρθοδοξίας στά Βαλκάνια σήμερα. Θεσσαλονίκη 1992. Του ιδίου, Το Μακεδονικό Ζήτημα. Η εκκλησιαστική - ιστορικοκανονική άποψη από το 1944 μέχρι σήμερα, εν Ιεροσολύμοις 1988. Βλ. Γόννη Δημήτριου, Ιστορία των Ορθοδόξων Εκκλησιών Βουλγαρίας και Σερβίας, Αθήναι 1992 και 1999. Βλ. Εφημερίδα, Το Βήμα, Κυριακή 19-5-2002, σ. Α 42. Βλ. Μάρκου Ηλία, «Μακεδονική Έκκλησία», το αυτοδημιούργημα των Σκοπίων. Ο ρόλος του Πάπα και της Ουνίας, Πριζρένη 1994. Πρβλ. Ναξίδου Ελεονώρας, Εκκλησία και εθνική ιδεολογία από την Αρχιεπισκοπή της Αχρίδος μέχρι την ίδρυση της αυτοκέφαλης «Μακεδονικής Εκκλησίας», Θεσσαλονίκη 1988. Βλ. Ταρνανίδη Ιωάννου, Ιστορία της Σερβικής Εκκλησίας, Θεσσαλονίκη 1988. Του ιδίου, Η ιστορία της Μακεδονικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, Σκόπια 1989. Πρβλ. Ελεονώρας Ναξίδου, Εκκλησία και Εθνική ιδεολογία από την Αρχιεπισκοπή Αχρίδος μέχρι την ίδρυση της αυτοκέφαλης «Μακεδονικής Εκκλησίας».

<http://bitly.com/1HfWGDV>